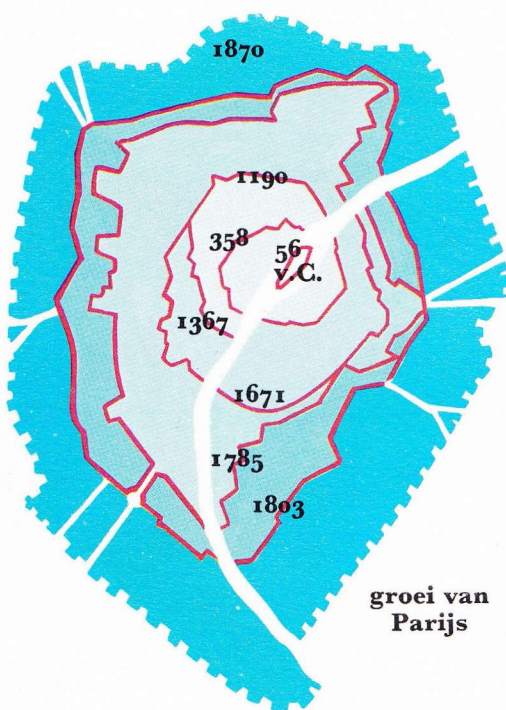

Elke steen, een geschiedenis

**groei van
Parijs**

Het huidige Parijs heette in de Keltische tijd Lutetia Parisiorum. Deze stad dankte haar naam aan de Gallische stam van de Parisii, die het riviereiland, dat wij heden nog Ile de la Cité noemen, als vaste verblijfplaats had gekozen. Hoewel er sedert de 3e eeuw een bisschop zetelde, zou de stad pas in 1622 een aartsbisschoppelijke residentie worden. Na haar vernieling in 286 beperkte de stedelijke oppervlakte zich trouwens weer tot het Ile de la Cité. Haar inwoners legden de eerste omwalling aan met de resten van de Romeinse gebouwen, waarvan nu nog de arena is overgebleven. In 508 nam de Frankische vorst Clovis er zijn intrek. Zijn opvolgers waren slappe vorsten, die spoedig het bestuur aan de Karolingers overlieten; deze verbleven zelden te Parijs. De Karolingische vorsten bekommerden er zich weinig om en gaven het bestuur geheel in de handen van haar graven en bisschoppen. De moerassen aan de rechteroever en de pleinen op de linkeroever van de Seine werden van de 6e tot de 10e eeuw door monniken gekoloniseerd. Naarmate de Capetingers later hun

macht over Frankrijk uitbreidden, nam eveneens de betekenis van Parijs weer toe. Haar eerste privileges ontving de stad onder Lodewijk VI de Dikke (1108-1137). Niettemin kende het streven naar stedelijke zelfstandigheid te Parijs niet het succes dat de gemeenten in onze gewesten wisten te boeken. Wel kreeg de stad van Filips II Augustus (1180-1223) het stapelrecht (het recht, dat de koopwaren daar ter verkoop moeten aangeboden worden, vóór verdere doorvoer toegelaten is) voor de handel op de Midden-Seine. Ook liet hij een nieuwe omwalling opwerpen, waardoor grotere uitbreidingsmogelijkheden ontstonden.

Tijdens de regering van Lodewijk IX werd de Sorbonne gesticht (1253), waardoor Parijs weldra het uitstralingspunt werd van de christelijk-middeleeuwse cultuur. De poging evenwel van Etienne Marcel (1358), de "prévot des marchands", om Parijs aan het

ningen uit het huis van Valois deze grote stad. Deze vorsten bleven daarom liever aan de Loire. Nochtans lieten sommigen te Parijs schitterende paleizen, zoals het Louvre en de Tuilerieën, oprichten. Zo Lodewijk XIII voor een nieuwe omwalling zorgde, dan liet Lodewijk XIV de tuin van Luxembourg, het Vendômeplein, het Hôtel des Invalides en talrijke erepoorten aanleggen, terwijl hij eveneens een mededingende stad stichtte te Versailles. In 1730 telde Parijs ongeveer 56 000 inwoners. Teneinde de toenemende sluikhandel tegen te gaan, begon men onder Lodewijk XVI met de bouw van nieuwe stadsmuren op de plaats van de tegenwoordige "buitenboulevards".

Onder Napoleon kende de stad belangrijke wijzigingen. Hij vertrouwde haar bestuur toe aan de prefect van het Seinedepartement en droeg de handhaving van de orde op aan de "préfet de police", die beiden door de regering werden benoemd. Deze regeling is tot op heden zo gebleven. Ter herinnering aan zijn krijgstochten en zegepralen liet Napoleon tal van bruggen en monumenten (de Vendômezuil en enkele triomfbogen) oprichten. Tijdens de restauratie en na de julimonarchie kende Parijs, ook dank zij de ontwikkeling van de grootnijverheid, een zeer sterke uitbreiding. Waren er in 1826 slechts 750 000 inwoners, dan telde de stad nauwelijks 20 jaar later reeds 950 000 burgers. De zogenaamde omwalling van Thiers — die 33 km lang was en talrijke buitengemeenten als Passy, Auteuil, Belleville en Montmartre bij de oorspronkelijke agglomeratie insloot — werd van 1840 tot 1845 aangelegd. Nochtans zou Parijs pas onder Napoleon III het uiterlijk krijgen dat wij vandaag nog kennen. Hij benoemde in 1853 Georges Eugène Haussmann

Arc de Triomphe

hoofd van de derde stand leiding te doen nemen in Frankrijk, mislukte jammerlijk. Toen de stad onder Karel V (1364-1380) opnieuw uitbreiding nam, ommuurde hij haar met een verdedigingsstelsel dat ongeveer samenviel met de ligging der huidige grote boulevards. Parijs was nu uitgegroeid tot een aanzienlijke agglomeratie die, op het einde van de middeleeuwen, ruim 200 000 inwoners telde. Nochtans had men er dikwijls af te rekenen met ernstige bevoorradingsproblemen. Daar haar bevolking vaak opstandig was, wantrouwden de laatste ko-

tot prefect van het departement van de Seine. Deze doortastende en klaarziende persoonlijkheid bond op radicale wijze de strijd met de eigentijdse en zelfs toekomstige problemen van een grootstad aan. Zo hield hij een oordeelkundige, maar kordate opruiming onder de kleine kronkelstraatjes van het oude Parijs. Hij deed drie grote parken aanleggen, ontwierp twintig pleinen en liet de bossen van Boulogne en van Vincennes weer opknappen. Ten slotte herbouwde hij de stations en de Hallen en voorzag hij de stad van 750 km riolering. De aantrekkingskracht van de verfraaide stad moet wel bijzonder groot geweest zijn, aangezien in twee decennia het aantal inwoners verdubbelde. Tijdens de Commune-opstand bij het begin van de Derde Republiek

gingen heel wat historische gebouwen in de brand op, maar in 1900 werd Parijs weer verrijkt met een nieuwigheid: de ondergrondse spoorweg of Métropolitain. Op het vlak van de binnenlandse politiek handhaafde Parijs de traditie. De hoofdstad bleef haar eeuwigdurende oppositiestandpunt tegenover de centrale regering innemen. Aan het hoofd der vertegenwoordigende lichamen stond trouwens de "conseil municipal" die elk stedelijk probleem behandelde. De bezettingen tijdens de oorlogen van 1870 en 1940, richtten ten slotte betrekkelijk weinig schade aan.

Waar ook heden nog het trotse hart klopt van Parijs, aan de voet van de Notre-Dame op het Ile de la Cité, stond eens de wieg van deze wereldstad. In bijna twintig eeuwen groeide uit die schamele nederzetting aan de Seine, ondanks alle moeilijkheden, het grootste en onstuimige hoofd van Frankrijk, een zinnebeeld van de Franse geest en vaderlandslievende vrijheidszin.

Ile de la Cité

